

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในเรื่อง " การเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการป้องกันยาเสพติดจังหวัดชัยภูมิ" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาการจดจำสารและการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม กับการจดจำสารและการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน รวม 450 คน โดยวิธีสุ่มแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดสัดส่วนระหว่างโรงเรียนกรมสามัญ : โรงเรียนเอกชน เท่ากับ 4:1 (ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนที่มีทั้งหมด) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม

การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การหาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้ค่าทางสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร, การเปิดรับสารด้านวิทยาศาสตร์และอวัจนภาษา, การเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด, การจดจำได้ และทำการทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน, t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบ พฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์กัน

สมมุติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการสำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา 4 โรงเรียน และเป็นนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 โรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีอายุ 14 ปี มากที่สุด รายได้ส่วนตัวต่อเดือนส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 1,000 บาท และรายได้ครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ มากกว่า 12,000 บาท อาชีพของบิดา ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนอาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ เป็นแม่บ้าน ด้านการศึกษาของบิดาและมารดา จบชั้นประถม (ป.4,ป.6,ป.7) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น จะขึ้นชื่อนักท่องเที่ยวที่เป็นฟรีเซ็นเตอร์ของโครงการจัดที่เรย์โนมากที่สุด คือ มอล ปฏิภาณ ปฐวิฑูรย์ รองลงมาคือ วงโลโซ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร แบ่งเป็น การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยพบว่า

- ในด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในเรื่องทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนสนิทมากที่สุด รองลงมาคือกับบิดามารดา โดยเฉลี่ยมีการพูดคุยกันมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง แต่ในเรื่องของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างมีการพูดคุยกับครู/อาจารย์มากที่สุด โดยเฉลี่ยมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง รองลงมาคือ บิดามารดา โดยมีการพูดคุยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ส่วนใน

เรื่องของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเรื่องโครงการจัดตั้งเขยโน กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง พุดคุยกับญาติมากที่สุด รองลงมาคือคนรู้จัก โดยมีการพุดคุยเฉลี่ยนานกว่าเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโครงการจัดตั้งเขยโน

- ในด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ในด้านของสื่อโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างสองในสาม มีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเรื่องทั่วไปจากละครมากที่สุด รองลงมา คือ ข่าว โดยมีการรับชมมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง ในขณะที่ข่าวสารเรื่องยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเปิดรับข่าวสารจากรายการข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ รายการเพลง โดยมีการรับชมมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง และในส่วนของพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเรื่องจัดตั้งเขยโน จากสื่อโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างรับชมจากรายการเพลงมากที่สุด โดยมีการรับชมมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง รองลงมาคือ การศึกษา มีการรับชมสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง

- ในส่วนของสื่อวิทยุ กลุ่มตัวอย่างสองในสามมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเรื่องทั่วไปด้านละครมากที่สุด รองลงมา คือ รายการอื่นๆ โดยมีการรับฟังมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง ในขณะที่เรื่องยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสามมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารวิทยุคือ ละครมากที่สุด รองลงมาคือ สารคดี โดยมีการรับฟังมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง และในส่วนของโครงการจัดตั้งเขยโน กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากรายการเพลงมากที่สุด โดยมีการรับฟังมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง รองลงมาคือ รายการเด็ก มีการรับฟังนานกว่าเดือนละ 1 ครั้ง

- ในด้านของสื่อหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเรื่องทั่วไปจากคอลัมน์บันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือ กีฬา โดยมีการอ่านมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง ในขณะที่เรื่องยาเสพติดกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ บันเทิง โดยมีการอ่านมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง และในส่วนของโครงการจัดตั้งเขยโน กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารจากคอลัมน์บันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าว โดยมีการอ่านมากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง

ส่วนที่ 3 การเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด

นักร่งพระเช่นเตอร์โครงการจัดตั้งเขยโน ที่ได้รับการเลียนแบบท่าทางท่าเดินทั่วไปสูง สุด คือ มอส ปฏิภาณ ปฐวีกานต์ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนสองในสาม รองลงมาคือ

อ้อม สุนิลา สุขบุญสังข์ และนักร้องที่ได้รับเลียนแบบท่าทางท่าเต้นเรอริงจัลท์เซย์ในสูงสุด คือ โบ สุนิลา ลีติกุล โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง รองลงมาคืออ้อม สุนิลา สุขบุญสังข์

สำหรับเหตุผลสำคัญที่สุดที่กลุ่มตัวอย่างเลียนแบบท่าทางท่าเต้นนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัลท์เซย์ใน คือ ความชอบและสนใจนักร้องผู้นั้น รองลงมาได้แก่ การที่ท่าทางเหล่านั้นกำลังได้รับความนิยมในสังคม , การที่บุคคลสามารถเลียนแบบได้ง่ายและสื่อความหมายดี , ตลอดจนการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

นักร้องพรีเซ็นเตอร์โครงการจัลท์เซย์ในที่ได้รับการเลียนแบบคำพูดทั่วไปคือ มอล ปฏิภาณ ปฐวิภาณต์ มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่าครึ่ง รองลงมา คือ อ้อม สุนิลา สุขบุญสังข์ และเลียนแบบคำพูดของโครงการจัลท์เซย์ในคือ โบ สุนิลา ลีติกุล มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่าหนึ่งในสาม รองลงมาคือ อ้อม สุนิลา สุขบุญสังข์

สำหรับเหตุผลสำคัญที่สุดที่กลุ่มตัวอย่างเลียนแบบคำพูดของนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัลท์เซย์ใน คือ ความชอบและรู้สึกใกล้ชิดนักร้องผู้นั้น รองลงมาได้แก่ การที่คำพูดเหล่านั้นกำลังได้รับความนิยมในสังคม , เป็นคำพูดที่สามารถเลียนแบบได้ง่ายและสื่อความหมายดี ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

ส่วนที่ 4 การจดจำสาร

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการจดจำสารของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีการจดจำท่าทางท่าเต้นของนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัลท์เซย์ในคือ เจ เจตริน วรรณะสิน มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากเกินกว่าครึ่ง มีการจดจำท่าทางท่าเต้นได้
- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีการจดจำคำพูดของนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัลท์เซย์ในคือ มอล ปฏิภาณ ปฐวิภาณต์ มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากเกินกว่าครึ่ง มีการจดจำคำพูดได้

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีการจดจำการแต่งกายและทรงผมของนักร้องที่เป็นที่ชื่นชอบหรือโครงการจัดทึ่เขยในคือ มอส ปฏิภาณ ปฐวีกานต์ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนสองในสามมีการจดจำการแต่งกายและทรงผมของนักร้องได้

การทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์กัน

จากผลการทดสอบ พบว่า

- การเปิดรับสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งทางสื่อบุคคลและสื่อมวลชนนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการจดจำสาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

- การเปิดรับสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งทางสื่อบุคคลและสื่อมวลชนนั้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน

- การจดจำสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการจดจำสารและการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

จากผลการทดสอบพบว่า

- เพศชายและหญิงมีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเพศหญิงมีการจดจำสารมากกว่าเพศชาย ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือ กลุ่มที่มีอายุ 15 ปี และ อายุ 14 ปี มีการจดจำสาร

มากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 13 ปี ส่วนกลุ่มอายุอื่นๆ มีการจดจำไม่แตกต่างกัน ซึ่งยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.001 โดยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการจดจำสารมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ซึ่งยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,001-5,000 บาท มีการจดจำสารได้มากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท ที่เหลือ นอกนั้น มีการจดจำไม่แตกต่างกัน ซึ่งยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน มีอาชีพของบิดาต่างกัน การศึกษารองบิดาต่างกัน มีการจดจำสารไม่แตกต่างกัน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีมารดามีอาชีพต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการจดจำสารมากกว่านักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพรับจ้างอาชีพที่เหลือมีการจดจำไม่แตกต่างกัน ซึ่งยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีมารดามีการศึกษาต่างกัน มีการจดจำสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ชื่นชอบนักวิ่งที่เป็นฟรีเซ็นเตอร์โครงการจัดสรรเฮยโนต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อทดสอบรายคู่ ไม่พบคู่ที่แตกต่าง ซึ่งยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพศชายและเพศหญิง มีการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดมากกว่าเพศชาย ซึ่งยืนยันสมมติฐาน

- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุต่างกัน มีการศึกษาต่างกัน มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน
- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่างกัน มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือน 3,001-5,000 บาท มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือน 1,000 บาท ซึ่งยืนยันสมมติฐาน
- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดาต่างกัน มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน
- นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ชื่นชอบนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัดตั้งเซย์โนต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับสาร การจดจำสาร และการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์กัน

1.1 การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการจดจำสาร ด้านการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสารทั้งทางสื่อบุคคลและสื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์กับการจดจำสาร ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการเปิดรับข่าวสารของนักเรียนนั้น เป็นการเปิดรับข่าวสารที่หลากหลาย ไม่ได้เจาะจงเปิดรับเฉพาะเรื่องโครงการจัดตั้งเซย์โนเท่านั้น หรือในแง่ของการเปิดรับสื่อมวลชนส่วนใหญ่เพื่อความบันเทิงมากกว่า โดยไม่มีความตั้งใจที่จะจดจำ หรือไม่เห็นประโยชน์ในการจดจำ โดย Samuel L. Becker กล่าวว่า บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ อีกสาเหตุหนึ่ง น่าจะมาจากสื่อมวลชนไม่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจัดตั้งเซย์โนเพียงอย่างเดียว แต่จะนำเสนอเรื่องของการป้องกันและรณรงค์ยาเสพติดทั่วไป ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารจึงไม่มี

ผลต่อการจดจำของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวรัตน์ เชิดชัย (2527) ที่ศึกษาพบว่า กระบวนการเลือกเปิดรับข่าวสาร เป็นกระบวนการที่ผู้รับสารแต่ละคนจะเลือกรับข่าวสารที่มีอยู่ เพื่อนำมาพิจารณาไตร่ตรองอันเป็นผลจากสิ่งเร้าบางประการ และเพื่อแปลความหมายของข่าวสารนั้นออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ หรือพฤติกรรมต่างๆ นั่นคือ การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ขัดแย้ง หรือเรื่องที่ค้านกับความคิดเห็นของตนได้โดยง่าย ดังนั้น การเลือกจดจำเนื้อหาของสารที่ได้รับ จึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของคนเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

นอกจากนี้งานวิจัยของ อาภา จันทร์สกุล (2526) พบว่า กระบวนการจำเริ่มต้นจากการที่สิ่งเร้ามาสัมผัสกับระบบประสาทสัมผัส และสิ่งเร้าที่มีพลังงานมากพอจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้สึก และความรู้สึกสัมผัสที่ยังคงอยู่เมื่อสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นสิ้นสุดลง ก็คือบุคคลเกิดความจำระยะประสาทสัมผัส หากเป็นสิ่งเร้าที่บุคคลสนใจหรือใส่ใจในการรับรู้แล้ว ผลของการตีความ หรือการรับรู้นั้นจะถูกเก็บไว้ในระบบความจำระยะสั้น ซึ่งเป็นความจำช่วงระยะเวลาสั้นๆ ที่เราให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้น และความจำอาจถูกลืมไปได้ด้วยการมีสิ่งเร้าอื่นมาแทรกในข้อมูลที่เราต้องการจำ ทำให้เกิดการรบกวนกันขึ้น หรือความจำอาจถูกลืมไปตามกาลเวลา ถ้าหากไม่มีการทบทวน

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การเปิดรับข่าวสารจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการจดจำสาร เนื่องจากช่วงที่ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามนั้น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโครงการจัดทฤษฎีเชยโนน้อยลง อาทิเช่น การออกอากาศสดพอตโทรทัศน์ที่มีนักร้องเป็นพิธีกรขึ้นเตอร์ภายใต้โครงการจัดทฤษฎีเชยโนนั้น มีความถี่ลดลง เพราะมีกิจกรรมการประกวดเลือกยึดเข้ามาแทน ทำให้ขาดการตอกย้ำให้นักเรียนสามารถจดจำท่าทางท่าเต้น และคำพูดของนักร้องได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโลกา ซูพิทูลชัย (2521) ที่กล่าวว่า ส่วนย่อยที่นำมาใช้ช่วยในการรับรู้และจดจำ คือ สิ่งนั้นจะต้องพูดอยู่บ่อยๆ หรือได้ใช้ทบทวนอยู่บ่อยๆ และสิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายสำคัญต่อบุคคลนั้นๆ เพราะสิ่งใดก็ตามที่มีความหมายต่อเรา มักจะจำได้เป็นอย่างดี และสิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้บุคคลนั้นๆ เพราะมนุษย์เราพอใจที่จะจำเหตุการณ์ต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่ได้ให้ความสุขแก่เรา

1.2 การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านเพศติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งทางสื่อบุคคลและสื่อมวลชนนั้น มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน โดยนักเรียนมีการเลียนแบบท่าทางท่าเดิน และคำพูดของนักร้องภายใต้โครงการจัดท์เฮย์โน คือ โบ สุนิตา ลีติกุล มากที่สุด เนื่องจาก โบ เป็นนักร้องหน้าใหม่ขวัญใจวัยรุ่นที่ได้รับความนิยมสูงสุดในขณะนั้น โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีพฤติกรรมที่จะเลียนแบบนักร้องหรือดาราที่ตนชื่นชอบได้ง่าย จึงทำให้มียอดขายอัลบั้มชุดแรกสูงเกิน 1,000,000 ตลับ ดังนั้น เมื่อกลุ่มวัยรุ่นมีความสนใจ ชื่นชอบ โบ มาก ทำให้สื่อมวลชนแขนงต่างๆ เผยแพร่ข่าวสารของโบมากตามไปด้วย ซึ่งส่งผลให้กระแสของกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับมิวสิควีดีโอ และลป่อตประชาสัมพันธ์โครงการจัดท์เฮย์โนที่มีโบเป็นพระเซ็นเตอร์มากตามไปด้วย

นอกจากนี้เหตุผลที่สำคัญคือ ท่าทางท่าเดิน เอามือปิดตา ของโบ ปังบอกถึงการปฏิเสธ โดยใช้คำพูดว่า "ไม่มองดีกว่า ถ้าเป็นยาเสพติด" ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นท่าทางท่าเดินและคำพูดที่สามารถเลียนแบบได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประดิมันท์ อูปรมัย (2528) ที่ว่า ถ้าพฤติกรรมของตัวแบบไม่มีความซับซ้อนมากนัก จะทำให้ผู้เลียนแบบสามารถเลียนแบบตัวแบบได้ หากพฤติกรรมของตัวแบบมีความซับซ้อนมาก ในขณะที่ผู้เลียนแบบมีความสามารถจำกัดในการเลียนแบบ ผู้เลียนแบบก็ไม่สามารถเลียนแบบตัวแบบได้

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร พานิช (2539) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องในการเป็นตัวอย่างในการแต่งกาย การพูดจา และการวางตัว จะเห็นได้ชัดเมื่อมีนักร้องยอดนิยมเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดกระแสการแต่งตัว การใช้คำศัพท์ และบุคลิกท่าทางของวัยรุ่นไปในทางเดียวกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในช่วงกลางปี 2538 วัยรุ่นทั่วไปจะแต่งกายในลักษณะที่คล้ายกับนักร้องที่เป็นที่นิยมก็คือ ลาว น้อยมหัสจรรย์ หรือ ทาทายัง ซึ่งที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะวัยรุ่นชอบที่จะคบเพื่อนเป็นกลุ่มและแสดงออกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยมีท่าทาง คำพูด และการแต่งกายที่คล้ายๆ กันนั่นเอง (สุโท เจริญสุร : 2520)

1.3 การจดจำสาร มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า การจดจำสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของณจิต ดีปานวงศ์ (2539) ที่พบว่า การจดจำสารด้านวัตถุประสงค์และด้านอาการภาษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบ จากการศึกษาพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีการจดจำท่าทางท่าเดิน และคำพูดของนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์ของโครงการจัดทึชเรย์โนได้มากที่สุดคือ เจตริน วรรณะสิน เนื่องจากสื่อในการรณรงค์ของพรีเซ็นเตอร์ผู้นี้ มีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น เนื่องจากมีการแปลงร่างให้เจ เป็นมนุษย์อวกาศ ซึ่งมีความแตกต่างจากสื่อรณรงค์ของพรีเซ็นเตอร์ผู้อื่นอย่างสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย, คำพูด, ข้อความที่สื่อ ทำให้มีความสะดุดตา อีกทั้งคำพูดที่กล่าวถึงสายด่วนยาเสพติด โดยเป็นคอนเซ็ปต์ที่ไม่เหมือนพรีเซ็นเตอร์คนอื่น ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการที่ผู้รับสารเลือกจดจำจากตัวแบบ โดยเฉพาะเมื่อตัวแบบนั้นให้แรงจูงใจอย่างสูงแก่ผู้รับสาร หรือเหตุการณ์นั้นมีลักษณะบางอย่างที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่ได้เห็นมาก่อน เช่น การแจกภาพข่าวของเจตริน วรรณะสิน ตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ ทำให้เกิดการรับรู้เบื้องต้นที่จะช่วยกระตุ้นต่อการรับรู้ จดจำในการรับสารในเรื่องเดียวกันนี้ในชั้นอื่นๆต่อไป

นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถจดจำการแต่งกายและทรงผมของนักร้องที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัดทึชเรย์โนมากที่สุด คือ มอส ปฏิภาณ ปฐวีกานต์ ทั้งนี้เป็นเพราะมอส เป็นนักร้องคนแรกที่ใช้ในการเปิดตัวโครงการนี้ จึงสร้างความน่าสนใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งมีสื่อที่วางตัวมอสออกมาอย่างเป็นเอกลักษณ์และชัดเจน รวมทั้งช่วงที่เปิดตัวโครงการจัดทึชเรย์โน เป็นช่วงเดียวกับที่มอสกำลังออกเทปชุดใหม่ และได้รับความนิยมสูง ทำให้เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่งผลให้สื่อประชาสัมพันธ์โครงการจัดทึชเรย์โนที่มีมอสเป็นพรีเซ็นเตอร์นั้น มีความถี่ในการเผยแพร่สูงมากตามไปด้วย เพราะทางต้นสังกัดถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของตัวมอสเอง อีกทั้งช่วงที่แจกแบบสอบถาม มอสได้มีผลงานเพลงชุดใหม่ล่าสุดออกมาด้วย ทำให้เพิ่มความน่าสนใจที่ต่อเนื่องจากช่วงที่เปิดโครงการที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลต่อการจดจำได้และการเลียนแบบเป็นลำดับต่อไป โดยสอดคล้องกับแนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่ว่า ขั้นตอนของการเลียนแบบ แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะของการเรียนรู้โดยสร้างความสนใจ ระยะของการจดจำ ระยะของการสร้างพฤติกรรม และระยะของการจูงใจ กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารสนใจต่อสิ่งเร้าหรือตัวแบบ แล้วจึงแปลงตัวแทนทางสัญลักษณ์ในความทรงจำออกมาเป็นการกระทำ และ Berger (1982) ได้ให้

แนวคิดไว้ว่า การเลียนแบบจากสื่อ เพื่อสร้างบุคลิกและลีลาของตัวเอง เป็นการตอบสนองความต้องการอย่างหนึ่งของมนุษย์

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการจดจำสารและการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1 ลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการจดจำสาร ด้านการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า

- เพศหญิงมีการจดจำสารมากกว่าเพศชาย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเพศที่ต่างกัน มีการจดจำสารที่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจดจำท่าทางท่าเดิน และคำพูดของนักร้องโครงการจัสท์เซย์โนคือ เจ เจตริน วรรณะสิน มากที่สุดและจดจำการแต่งกายทรงผมของมอส ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุชา จันทร์เอม (2531) ได้กล่าวว่า ในช่วงวัยรุ่น เพศหญิงจะเข้าสู่ระยะ Puberty เร็วกว่าเพศชายประมาณ 1-2 ปี และเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม ทางด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเป็นอย่างมาก ส่วนต่างๆของร่างกายเจริญเติบโตไม่พร้อมกัน ทางด้านอารมณ์หงุดหงิด อารมณ์เสื่อง่าย ดังนั้น จึงสอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่านักเรียนเพศหญิงมีการจดจำท่าทางท่าเดิน คำพูด ของนักร้องชาย ได้มากกว่านักเรียนเพศชาย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุชา จันทร์เอม (2529) เกี่ยวกับเรื่องของความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม พบว่าเพศหญิงจะรู้สึกสนใจเพศชายก่อน ทั้งนี้เพราะเพศหญิงมีวุฒิภาวะทางเพศเร็วกว่าเพศชายในวัยเดียวกันนั่นเอง และจากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผู้หญิงจะถูกชักจูงใจให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ง่ายกว่าผู้ชาย

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร พานิช (2539) ที่พบว่า วัยรุ่นหญิงจะมีการเปิดรับสื่อมากกว่าวัยรุ่นชาย ซึ่งอาจเป็นเพราะวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงในสังคมไทยมีการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นชายมีกิจกรรมที่สามารถทำให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงได้หลายรูปแบบกว่าวัยรุ่นหญิง ส่วนวัยรุ่นหญิงมีข้อจำกัดในการแสดงออกหรือการทำกิจกรรมนอกบ้านมากกว่า ทำให้วัยรุ่นหญิงใช้เวลาว่างของตนในการเปิดรับสื่อมากกว่าวัยรุ่นชาย ทำให้มีโอกาสในการเรียนรู้และจดจำได้มากกว่า และจากการวิจัยทางจิตวิทยาหลายชิ้น

แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน (ปรมาะ สตะเวทิน : 2527)

- อายุ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ กลุ่มที่มีอายุ 15 ปี และ 14 ปี มีการจดจำมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 13 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่มีอายุห่างกันไม่มาก

- การศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการจดจำสารมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน เนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการสอนของครูสอดแทรกเรื่องยาเสพติดในห้องเรียนมากกว่าชั้นมัธยมปีที่ 1 และมัธยมปีที่ 2

นอกจากนี้ คนที่มีการศึกษาสูงมากขึ้น จะเป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารต่างๆ มาก ทำให้เกิดกระบวนการคัดเลือกสารมากขึ้น การตัดสินใจต่อความพึงพอใจ การเลือกจดจำ จึงขึ้นกับตัวบุคคลนั้น (Self-individual) สูง การยอมรับข่าวสารต่างๆ จึงต้องสอดคล้องไปกับความรู้ของเขา กลุ่มคนที่มีการศึกษาสูงจะเป็นผู้ที่เลือกรับข่าวสารที่มีคุณภาพ ฉะนั้นจะมีผลต่อการเลือกจดจำข่าวสารด้วย

- รายได้ส่วนตัวต่อเดือน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน โดยนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,001-5,000 บาท มีการจดจำสารได้มากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท อาจจะเนื่องมาจากนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนสูง จะมีเวลาในการสนทนาพูดคุย หรือมีโอกาสได้รับชมสื่อของโครงการจัดที่เรย์โนมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ ซึ่งต้องใช้เวลาในการช่วยบิดามารดาทำงานหารายได้ด้วย ซึ่งทำให้เวลาที่เปิดรับข่าวสารต่างๆ น้อยลง และคนที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสในการบริโภคสื่อต่างๆ สูงกว่าคนที่มีรายได้น้อย

- รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีการจดจำสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมุติฐาน อาจจะเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนโดยเฉลี่ยไม่ต่างกันมากนัก

- อาชีพของบิดา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอาชีพของบิดาต่างกัน มีการจดจำสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมุติฐาน เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีบิดาที่มีอาชีพใกล้เคียงกัน และครอบครัวทั่วไป บิดาเป็นผู้นำครอบครัว ต้องทำงานนอกบ้านเป็นส่วนมาก ดังนั้น บิดาจึงมีเวลาอบรมเลี้ยงดูและใกล้ชิดลูกน้อยกว่ามารดา

- อาชีพของมารดา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอาชีพของมารดาต่างกัน มีการจดจำสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน โดยนักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการจดจำได้มากกว่านักเรียนที่มีมารดามีอาชีพรับจ้าง สอดคล้องกับรายงานวิจัยหลายเรื่องที่ได้พิสูจน์แล้วว่า อาชีพฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน เช่น จากการศึกษาเรื่องความทะเยอทะยานของเด็กวัยรุ่นไทยที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลางและชั้นต่ำ พบว่าผู้ที่มีมารดาจากครอบครัวชนชั้นกลาง มีความทะเยอทะยาน มีความสนใจตนเองและผู้อื่น มีความต้องการจะเห็นสังคมเจริญมากกว่าผู้ที่มีมารดาจากครอบครัวชั้นต่ำ และในสภาพความเป็นจริงมารดาที่มีอาชีพรับราชการ จะมีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูกมากกว่ามารดาที่มีอาชีพรับจ้าง

- การศึกษาของบิดาและการศึกษาของมารดา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่บิดาและมารดามีการศึกษาต่างกัน มีการจดจำสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมุติฐาน อาจจะเป็นเนื่องมาจากโดยเฉลี่ยข้อมูลการศึกษารองบิดามารดา มีความใกล้เคียงกันมาก

- การชื่นชมนักเรียน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีการชื่นชมนักเรียนต่างกัน มีการจดจำสารที่แตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของอาภา จันทรสถกุล (2526) การจดจำเกิดจากสิ่งเร้าที่บุคคลสนใจและถูกกระตุ้น คือ หากเรื่องราวที่เลอนั้น เป็นที่น่าสนใจและยอมรับ และยังสะดวก ง่าย แก่การแปลความหมาย จะมีผลต่อการจดจำได้ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่นักเรียนชื่นชมมากที่สุดคือ มอล ปฏิภาณ ปฐวิภาณต์ ซึ่งสอดคล้องกับนักเรียนที่นักเรียนจดจำการแต่งกายและทรงผมได้ คือ มอล มากที่สุด เพราะมอลเป็นนักเรียนชายที่เป็นขวัญใจวัยรุ่นในตอนที่โครงการจัดที่เซย์โนเปิดตัวและช่วงที่แจกแบบสอบถามนั้น ผลงานเพลงชุดล่าสุด

ของมอด กำลังออกสู่ตลาดพอดี และการขึ้นชอบนั้น บางครั้งนักเรียนขึ้นชอบนักร้องที่ตัวตน หรืออาจจะชอบเพราะร้องเพลงเพราะ โดยไม่ต้องการจดจำว่านักร้องคนนั้นแต่งกาย หรือทำท่าทางท่าเต้นอย่างไรบ้าง

2.2 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า

- เพศ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีเพศต่างกัน มีการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดต่างกัน โดยเพศหญิงมีการเลียนแบบมากกว่าเพศชาย เนื่องด้วยผลการวิจัยพบว่า นักร้องพรินเซนต์อร์โธกรัฟส์เซย์โนที่นักเรียนเลียนแบบทั้งท่าทางท่าเต้น, คำพูด คือ โบ สุนิตา ลีติกุล มากที่สุด ซึ่งจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการลอกเลียนแบบ (วรลักษณ์ สีราโมกษ์ 2531 : 85) หนึ่งในขั้นตอนของการเลียนแบบนั้นคือ ระยะเวลาของการจดจำ คือเป็นกระบวนการที่ผู้รับสารเลือกสังเกต จดจำจากตัวแบบ โดยเฉพาะเมื่อตัวแบบนั้นให้แรงจูงใจอย่างสูงแก่ผู้รับสาร การเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวแบบเข้าสู่ความทรงจำ ดังนั้น จากผลการวิจัยกล่าวได้ว่า โบ เป็นต้นแบบในการเลียนแบบมากที่สุด ซึ่งโบเป็นนักร้องหญิง ดังนั้นการจดจำท่าทางเพื่อนำไปสู่การเลียนแบบนั้น จะต้องเกิดจากนักเรียนเพศหญิงมากกว่าเพศชายแน่นอน เพราะเหตุผลที่สนับสนุนคือ นักเรียนชายไม่เลียนแบบท่าทางท่าเต้นของโบแน่นอน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประติพันธ์ อุปรมัย (2528) ที่พบว่า การที่บุคคลจะเลียนแบบตัวแบบ (Model) มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบกับผู้เลียนแบบ ถ้าตัวแบบมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก โอกาสที่ผู้เลียนแบบจะเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบจะมีมาก เช่น เด็กวัยรุ่นในกลุ่มเดียวกันมักเลียนแบบการแต่งกายซึ่งกันและกันภายในกลุ่มมากกว่าต่างกลุ่ม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า โบ ซึ่งเป็นนักร้องหญิง จะมีความใกล้ชิดกับนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย โอกาสในการที่จะเลียนแบบจึงมีมากกว่า นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เลียนแบบที่มีต่อตัวแบบ ถ้าผู้เลียนแบบให้ความสนใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบมาก ผู้เลียนแบบก็จะเลียนแบบตัวแบบได้มาก เช่น เด็กวัยรุ่นที่สนใจดารานักแสดง หรือนักร้องคนใด ก็จะได้เลียนแบบการแต่งกายและลักษณะท่าทางของดาราคคนนั้นมากกว่าคนอื่น และความซับซ้อนของพฤติกรรมตัวแบบกับความจำกัด

ของผู้เรียนแบบ ไม่ซับซ้อนมาก ทำให้นักเรียนสามารถเรียนแบบท่าโบ ลูนิตา ลีติกุลได้มาก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์ชัย นินนาทนนท์ (2526) พบว่าส่วนใหญ่ักเรียนมักจะเคยเรียนแบบจากรายการโทรทัศน์ โดยนักเรียนหญิงมีการเรียนแบบคำพูดมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่ว่า เมื่อผู้รับสารสนใจต่อสิ่งเร้าหรือตัวแบบ แล้วจึงแปลงตัวตนทางสัญลักษณ์ในความทรงจำออกมาเป็นการกระทำ นอกจากนี้ จากงานวิจัยของณจิต ดีปานวงศ์ (2539) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงจะมีการเปิดรับสารด้านอาการภาษาและวัตุภาษามากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า ผู้หญิงจะถูกชักจูงใจให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ง่ายกว่าผู้ชาย

- อายุ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุต่างกัน มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่ต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมุติฐาน เนื่องจากช่วงอายุที่ผู้วิจัยทำการศึกษานั้น มีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกันมาก จึงทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง

- การศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีการศึกษาต่างกัน มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่ต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมุติฐาน เนื่องด้วยกลุ่มนักเรียนที่ทำการศึกษานั้น เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด จึงไม่มีความแตกต่างกัน

- รายได้ส่วนตัวต่อเดือน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีรายได้ส่วนตัวต่างกัน มีการเรียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดแตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยืนยันสมมุติฐาน จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีรายได้มาก จะมีการเรียนแบบมากกว่านักเรียนที่มีรายได้น้อย อาจเป็นเพราะการเรียนแบบนักร้องนั้น ถ้าให้ลมบูร์ณแบบ ต้องมีค่าใช้จ่ายมาก หากนักร้องที่มีรายได้น้อย จึงไม่มีเงินเพียงพอที่จะหาซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเพื่อเรียนแบบได้ นั่นคือ นักร้องพรเซ็นเตอร์โนที่นี้ที่นักเรียนเรียนแบบมากที่สุดคือ เจตริน วรรณะสิน มีการแต่งกายเป็นมนุษย์อวกาศ ซึ่งเป็นเครื่องแต่งตัวที่ค่อนข้างหายากและราคาแพง อีกทั้งในแง่คำพูดนั้น มักจะมีการเรียนแบบน้อยกว่า เพราะเป็นการพูดถึงหมายเลขโทรศัพท์สายส่วนยาเสพติด ไม่ได้เป็นคำพูดเท่ๆ ที่วัยรุ่นฮิตหรือติดปาก

- รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีการเขียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน

- อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกัน มีการเขียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน

- การศึกษาของบิดาและการศึกษาของมารดา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่บิดาและมารดามีการศึกษาต่างกัน มีการเขียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน

จากผลการวิจัยข้างต้น ในเรื่องของรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน , อาชีพของบิดามารดา , การศึกษาของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเขียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดของนักเรียน เนื่องจาก การเขียนแบบพฤติกรรมจะเกิดขึ้นมาได้นั้น ขึ้นอยู่กับนักเรียนเป็นหลัก และความแตกต่างระหว่างวัยของวัยรุ่นกับบิดามารดานั้นมีมาก อีกทั้งพฤติกรรมของวัยรุ่นนั้น มักจะเลียนแบบหรือเชื่อฟังเพื่อนมากกว่าบิดามารดา ดังนั้นลักษณะทางประชากรของบิดามารดา จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการเขียนแบบของนักเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของประดิมันท์ อุปรมัย (2528) ที่ว่า ถ้าผู้เขียนแบบให้ความสนใจชื่นชอบต่อพฤติกรรมของตัวเองมาก ผู้เขียนแบบก็จะเลียนแบบตัวเองได้มาก

- นักเรียนที่ชื่นชอบ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีการชื่นชอบนักร้องต่างกัน มีการเขียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ยืนยันสมมติฐาน จากการวิจัยพบว่า เหตุผลที่นักเรียนเลียนแบบคือ เพราะชอบและรู้สึกใกล้ชิดกับนักร้องผู้นั้น และเหตุผลที่ไม่เลียนแบบเพราะอายและไม่กล้าทำ ดังนั้น นักเรียนอาจจะชอบนักร้องคนใดคนหนึ่ง แต่ไม่เลียนแบบก็ได้ เพราะมีหลายปัจจัยมาเกี่ยวข้อง เช่น ทำทางที่จะเลียนแบบนั้นยากเกินไป หรือนักเรียนอาจมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ต้องการเลียนแบบใคร ดังนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของประดิมันท์ อุปรมัย (2528) ที่ว่าถ้าพฤติกรรมของตัวเองมีความซับซ้อนมาก ในขณะที่ผู้เขียนแบบมีความสามารถจำกัดในการเลียนแบบ ผู้เขียนแบบก็ไม่สามารถเลียนแบบตัวเองได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเลียนแบบนักเรียน ทั้งทางด้านการแต่งกาย ทรงผม ท่าทาง หรือคำพูด ดังนั้น บริษัทธุรกิจเทปเพลงหรือหน่วยงานต่างๆที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรตระหนักในการออกแบบท่าทาง ท่าเดิน และการแต่งกายของนักเรียนให้เหมาะสม

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เป็นพรีเซ็นเตอร์โครงการจัดตั้งเซโยโน ที่ได้รับการเลียนแบบท่าทางท่าเดิน และคำพูดเรื่องทั่วไปมากที่สุดคือ มอส ปฏิภาณ ปฐวีกานต์ โดยมีเหตุผลสำคัญคือ ความชอบและสนใจนักเรียนผู้นั้น นอกจากนี้ยังมีการจดจำการแต่งกายและทรงผมของมอสได้สูงสุด ดังนั้น หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อรณรงค์กิจกรรมเพื่อสังคม โดยเฉพาะที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่น ควรกำหนดบทบาทของมอสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจกิจกรรมเพื่อสังคมนั้นๆด้วย นอกจากนี้มอส หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจต้องใช้นักเรียนคนอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมหรือเป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นมาเป็นพรีเซ็นเตอร์เช่นเดียวกับมอส มิใช่จะใช้ผู้ใดก็ได้ ซึ่งจะไม่ให้ผลดีแก่การนำเสนอ

3. จากผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้สื่อเพลงเพื่อความบันเทิง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานบันเทิง ใช้ฆ่าเวลา และใช้เป็นเพื่อนเวลาทำกิจกรรมต่างๆ ดังนั้น หากผู้ที่ผลิตเพลงเกี่ยวกับนักเรียนมีความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์และดูแลวัยรุ่น ก็สามารถทำได้โดยการสอดแทรกสาระเล็กๆน้อยๆในสื่อที่ผลิตเพื่อให้ข้อคิดและสอนวัยรุ่น โดยการใช้นักเรียนในสังกัดที่เป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นผู้นำเสนอสารเหล่านี้

3. สำหรับโครงการจัดตั้งเซโยโนนั้น ควรมีการขยายกลุ่มเป้าหมายการวิจัยและการรณรงค์ให้กว้างขวางขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันนี้ เยาวชนจะเริ่มถูกชักชวนให้เสพยาเสพติด ตั้งแต่นักเรียนชั้นประถม เพื่อที่จะช่วยให้ความรู้กับเด็ก ซึ่งจะทำให้ตัวเลขสถิติของผู้ที่ติดยาเสพติดลดลงได้ และการจัดทำสื่อรณรงค์นั้น ไม่ควรใช้นักเรียนวัยรุ่นเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้นักเรียนยอดนิยมนที่มีอายุเกินช่วงวัยรุ่นด้วย ในการที่จะบอกข้อมูลข่าวสารและพิษภัยของยาเสพติดผ่านทางกลุ่มบิดามารดา เพื่อส่งข้อมูลข่าวสารไปยังลูกต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษามูลของวัจนภาษาและอวัจนภาษาในการกระตุ้นการเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมพึงประสงค์อื่นๆ เทียบกับโครงการจัดทฤษฎีโดย เพราะการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะโครงการจัดทฤษฎีโดย เพื่อศึกษามูลของวัจนภาษาและอวัจนภาษาต่อการเปิดรับข่าวสาร การจดจำสาร และการเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาเปรียบเทียบจะทำให้หน่วยงานต่างๆ เห็นภาพรวมของการใช้สื่อวัจนภาษาและอวัจนภาษาในการรณรงค์เพื่อสังคม ข้อมูลดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดกลยุทธ์อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

2. ควรมีการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลของวัจนภาษาและอวัจนภาษา ต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากการเปิดรับข่าวสาร การจดจำได้ การเลียนแบบพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย